

Bezáróul azt a mélyseges óhajtasomat fejezem ki, hogy most már rövidesen, harmadszor és végleg úgy induljon meg a Sajó hajózhatóvá tételének munkája, hogy megszakítás nélkül, békés alkotó munkában, rövidesen be is fejezhessék. És még a kezdeti terveket bíráló idősebb vízimérnökök is megérjék az első fellobogózott hajó megérkezését a berentei kikötőbe”.

Dr. Bíró Zsigmond és Fázold Ádám Barlangklíma című tanulmányaival folytatódik a cikkek sorozata, ezt követően Hartyáni István és Solyomvári Károly írása olvasható: Gépelemként felhasználható műanyagok. Dr. Terplán Zénó beszámoló a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem VIII. tudományos ülésszakáról. Cornidess István és Balla Sarolta írása: Földgázbontással kapcsolatos technológiai számítások elektronikus analóg számítógéppel. A Borsod-Abaúj-Zemplén megye vízfárványainak műszaki tanulságairól a Megyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás munkaközössége írt. Az egyesületi hírekben Béres Lajos beszámoló a Poznanban tartott hegesztéstechnikai konferenciáról.

KÉPES TÁJÉKOZTATÓ AZ ÉGERSZÖGI „SZABADSÁG-BARLANGRÓL”. (Különlenyomat a Karszt- és Barlangkutató c. folyóirat 1961. I. félévi számából).

Az aggteleki Baradla- és a Béke-barlangok közelében a Pitics hegytől keletre egy víznyelő kibontásával 1952-ben fedezte fel az égerszögi Szabadság barlangot Jakucs László barlangkutató brigádja. A feltérési munkákat ekkor egy sziklaomlás megakadályozta és pénzügyi fedezet sem volt annak sikeres befejezésére.

Az Élelmiszeripari Minisztérium Kínizsi Sportkörének barlangkutatói 1954-ben kezdték meg a feltérést és a barlang kutatását, majd később hónapokig tartó földalatti expedíciók során bejárták és lefényképezték a barlangrendszert, melyről megállapították, hogy az Észak-borsodi Karsztvidék — és egyben hazánk — harmadik leghosszabb cseppkőbarlangja. A ma ismert járatai megközelítik a 3 km-t, de minden jel arra mutat, hogy újabb barlangszakaszok feltérásának is megvan a lehetősége.

A Borsod megyei Idegenforgalmi Hivatal a Karszt- és Barlangkutató c. fo-

lyóirat 1961. évi számában Balázs Dénes által a barlangról írt ismertető cikkből különlenyomatot készítettett. A színes fedőlappal ellátott kiadványt számos fénykép és ábra díszíti.

Az égerszögi barlangot egyelőre csak a barlangkutatók látogathatják, de az idegenforgalmi hivatal már több mint másfél éve megindította a bejáratának kiépítését és a következő években remény van arra, hogy megnyílik a nagyközönség előtt is.

A 600 példányban előállított különnyomat lehetővé teszi, hogy még többen ismerjék meg megyénknek ezt a ritka természeti értékét.

Szölőssy Tibor

JAKUCS—KESSLER: A barlangok világa (Barlangjárók zsebkönyve), Sport, Bp., 1962. 264. old.

Hazánkban az utóbbi években rendkívüli mértékben megnövekedett az érdeklődés a barlangok iránt. Felszabadulásunk után egyre több sportegyesület és természetjáró szövetség alakított külön barlangkutató brigádokat. Így a néhány nivatásos barlangkutató mellett ma már több ezer amatőr barlangkutató foglalkozik a hazai karsztvidékek tanulmányozásával. Legtöbbjük inkább sportból űzi ezt a „mesterséget”, azonban egyre inkább növekszik azoknak a tábora, akik tudományos alapon is szeretnék megismerni a barlangok világát. Ezt a helyes igényt akarja kielégíteni ez a most megjelent könyv is, mely — a terjedelemtől mértén — sokoldalúan és részletesen foglalkozik a barlangtan szinte minden ágával.

Maga a könyv két nagyobb fejezetre oszlik. Az első rész dr. Jakucs László szerkesztésében az általános barlangtani ismereteket foglalja össze. Így pl. a barlangok keletkezésével, élővilágával, a barlangfeltérési elméletével és gyakorlatával, a Föld legnagyobb barlangjaival és a speleológia történetével ismerteti meg olvasóit. A második rész (dr. Kessler Hubert szerkesztésében) a magyarországi barlangokat ismerteti tájegységenként. Igen részletesen foglalkozik ez a fejezet a Borsod megyei barlangokkal. A Bükk hegység barlangjai közül a lillafüredi István- és Forrás-barlanggal, a tapolcai Tavasbarlanggal, a pénzpataki, jávorkúti, bolhási és létértetői víznyelőbarlangokkal külön kis

fejezetek foglalkoznak. Ugyancsak részletes leírás olvasható az észak-borsodi karszt barlangjairól (Baradla, Béke, Szabadság, Kossuth, Meteor és Vass Imre stb. barlangok).

A „Barlangjárók zsebkönyvét” Balázs Dénes, Bertalan Károly, Bogsch László, Dénes György, Dudich Endre, Jakucs László, Kessler Hubert, Kuchta Gyula, Leél-Össy Sándor, Maucha László, Radó Denise, Szabó Pál Zoltán és Vértes László írta.

A szép kiállítású könyvet számtalan rajz, térképvázlat, metszet és fénykép illusztrálja.

„A barlangok világa” című könyv sok új ismerettel és adattal gazdagította a magyar speleológiai irodalmat.

NEMCSIK PÁL: *Bányászélet Borsodnádasdon. Múzeumok Rotáiüzeme, 1000 példány, 93. old.*

Az utóbbi években erőteljesen kibontakozó honismereti kutatás eredménye ez a kis könyv. Nemcsik Pál tanár, a munka összeállítója közel egy évtizede Borsodnádasd és környéke történelmi és munkásmozgalmi emlékeinek, népi hagyományainak lelkes kutatója. A jártanulóképzésről, a bányászok nyelvéről, honismereti szakkörök munkájáról, Ózd környéke munkásmozgalmi emlékeiről, népi hagyományairól több cikke jelent már meg, a kis kötet nem ennek összefoglalása, hanem a legújabb kutatások eredménye. A könyv felosztása: A szerző megjegyzései. I. Adatok a Borsodnádasdi Bányáüzem történetéhez. II. Adatok a borsodnádasdi munkásmozgalom történetéhez. III. Adatok Borsodnádasd, Mocsolyás bányász-lakótelep benépesedéséhez. IV. Munkásnéprajzi adalékgyűjtés az ózdvidéki szénbányászok között. Függelék: I. Beszámoló a Borsodnádasdi Béke Művelődési Otthon „Istvánffy Gyula” honismereti szakkörének munkájáról (1959—1961). II. Istvánffy Gyula emlékezete. III. Borsodnádasd község helytörténetére, az „Istvánffy Gyula” honismereti szakkör munkájára, valamint az ózdvidéki jártanulóképzésre vonatkozó irodalom.

A munka érdeme, hogy egy szűkebb terület, túlnyomórészt gyárimunkás és bányász lakosságnak anyagi, szellemi és szociális kultúrájára, életmódjára vo-

natkozóan nyújt értékes adatokat és vázolja a további kutatás feladatait is.

A Borsodnádasdon évek óta folyó honismereti kutatás jelentőségét ez a kis könyv és a több alkalommal országosan nyert pályadíjak is igazolják. A művet a Bányáipari Dolgozók Szakszervezete adta ki s példaképpül állítjuk a többi megyei honismereti szakkör elé is.

B. F.

TILKOVSZKY LÓRÁNT: *Balásházy János élete és munkássága. (Különlenyomat a Századok 1962. évi 3—4. számából, 409—439. lap.)*

Megyénk reformkori nagyjai között említjük Balásházy Jánost. Tilkovszky Lóránt régi adósságot törlesztett azzal, hogy megírta életrajzát, és munkásságát. A jól dokumentált dolgozatban Balásházy életrajzi adatait a kor gazdasági, társadalmi viszonyainak tükrében — a magyar agrárfejlődés és politikai harcok felmutatásával — megyei és országos szereplésének értékelésével mutatja be. Gazdasági, politikai és oktatásügyi publikációinak rövid értékelésével rámutatott arra, mennyiben járult hozzá Balásházy a haladás ügyének előbbviteléhez. Érdekes az a szerep, ahogyan összekötötte Balásházy érdeklődése a Széchenyi szerint értelmezett gazdasági haladás, és a Kossuth által hirdetett nemesi reformpolitika gondolatait. A dolgozatban alapos és hű tükröképét látjuk a reformkori mozgalmaknak. Talán egyes gazdasági, politikai és oktatásügyi gondolataival lehetett volna részletesebben is foglalkozni, hogy a gazdag irodalmi munkásságból, amely Balásházy életművét alkotja, ha nem is teljes, de legalább ízelítőül, áttekintést kaphasson az olvasó, azok is, akik nem jutnak hozzá a Balásházy művek olvasásához. Persze, ezt megyei olvasóközönségünk nevében írom, s nem a történész szakemberek igényei szerint. A közlemény dokumentációjából jól látjuk, hogy Tilkovszky alapos munkát végzett, s ahhoz tudományos szempontból hozzátennivalónk nincs. Csupán olvasásra ajánlhatjuk a megye történelmére iránt érdeklődő olvasóközönségének.

Deák Gábor